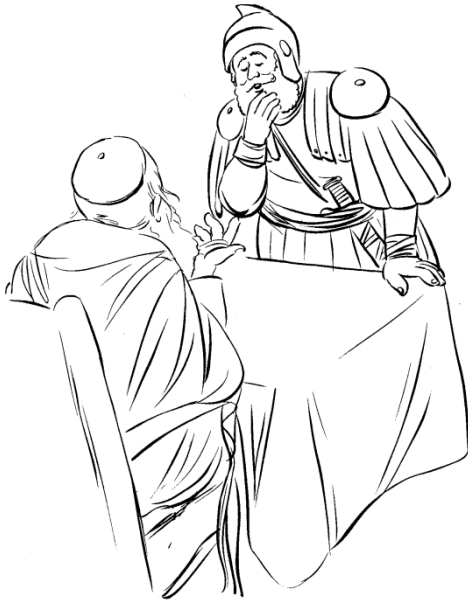

מִלְחָמוֹת הַחֲשׂוֹנוֹנָאִים וְהַיּוֹנִים

לִפְנֵי לְמַעַלָּה מֵאֲלָפִים שָׁנָה אֲנִטְיוֹכוֹס מְלָךְ גּוֹן שֶׁלַח אֶת
נְקִנּוֹר שֶׁהָיָה הַמְשַׁנָּה לְמֶלֶךְ עִם חֲזִילִים רַבִּים לִירוּשָׁלַיִם
שְׂיֶאֱסֹר עַל הַיְהוּדִים לְקַיֵּם בְּרִית מִיָּלָה וְשֶׁבֶת וְרֹאשׁ
חֹדֶשׁ.

5 כְּאֲשֶׁר הִגִּיעוּ נְקִנּוֹר וְחֲזִילֵי לִירוּשָׁלַיִם הֵם הִנִּיחוּ פֶּסֶל
בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ וְשִׁחֲטוּ שֵׁם בְּהֵמָה טְמֵאָה וְטִמְאוּ אֶת
הַמִּזְבֵּחַ וְהַמְנוּרָה וְכוּ אֶת שְׂאֵר כְּלֵי הַמִּקְדָּשׁ.

יֹחָנָן בֶּן מַתְתַּיָּהוּ שֶׁהָיָה כֹהֵן גָּדוֹל וְגָדוֹל הַדּוֹר הֶחְלִיט
לְהַרוֹג אֶת נְקִנּוֹר. הוּא לָקַח חֶרֶב וְהִחְבִּיא אוֹתָהּ תַּחַת
10 בְּגָדָיו וְהִלָּךְ לְהַפְגִּישׁ עִם נְקִנּוֹר.

נְקִנּוֹר גָּעַר בּוֹ: "אַתָּה מוֹרֵד בְּמֶלֶךְ אֲנִטְיוֹכוֹס!"

עָנָה לוֹ יֹחָנָן: אֲנִי מוֹכֵן לַעֲשׂוֹת כָּל מַה שֶׁתִּרְצֶה, אֵךְ בֵּלֵב הוּא הַתְּכַנּוֹן: מַה שֶׁאַתָּה ה' בְּשָׂמַיִם
תִּרְצֶה.

אָמַר לוֹ נְקִנּוֹר:

15 קַח בְּהֵמָה טְמֵאָה וְשִׁחֲט אוֹתָהּ עַל הַמִּזְבֵּחַ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ לַעֲבוּדָה זָרָה, וְאַחַר כֵּן אֲלַבִּישׁ
אוֹתָךְ בְּבִגְדֵי מַלְכוּת וְאַרְכִּיב אוֹתָךְ עַל הַסּוּס וְאַעֲשֶׂה לְךָ כְּבוֹד גָּדוֹל.

אָמַר לוֹ יֹחָנָן: אֲנִי פוֹחַד שְׂאֵם הַיְהוּדִים יִשְׁמְעוּ שְׂכָךְ עֲשִׂיתִי הֵם יִהְרְגוּ אוֹתִי.

לְכוּ אֲנִי מִבְּקֵשׁ שֶׁהַחֲזִילִים שֶׁלְּךָ יֵצְאוּ כְּשֶׁאֲנִי אֶעֱשֶׂה זֹאת.

נְקִנּוֹר צָוָה שֶׁכֶּלֶם יֵצְאוּ הַחוּצָה וְאִזּוּ יֹחָנָן בֶּן מַתְתַּיָּהוּ הוֹצִיא אֶת הַחֶרֶב וְהִרְגוּ אֶת נְקִנּוֹר וְגַם
20 חֲזִילִים רַבִּים.

אֲנִטְיוֹכוֹס כָּעַס מְאֹד וְשֶׁלַח אֶת בְּגָרִיס הַמְשַׁנָּה לְמֶלֶךְ עִם חֲזִילִים רַבִּים עִם סוּסִים וְפִילִים
עֲנֻקִיִּים לִירוּשָׁלַיִם שֶׁיִּהְרְגוּ כָּל יְהוּדֵי שְׂיֶשְׁמֵר שֶׁבֶת אוֹ שִׁיעֲשֶׂה בְּרִית מִיָּלָה.

יְהוּדִים רַבִּים הִתְחַבְּאוּ בַּמְעָרוֹת כְּדֵי לִלְמַד תּוֹרָה וְלִשְׁמֹר שֶׁבֶת, אֵךְ הָיוּ יְהוּדִים שֶׁנִּקְרְאוּ
מְתִינּוֹנִים שֶׁרָצוּ לְמַצּוֹא חוֹן בְּעֵינֵי הַיּוֹנִים וְלָכוּ הֵם הָיוּ מְלִשְׁינִים לַיּוֹנִים עַל הַיְהוּדִים.

25 הַיּוֹנִים צוּוּ שֶׁכָּל הַיְהוּדִים צְרִיכִים לְכַתֵּב עַל דָּלֶת בֵּיתָם שְׂאִין לָהֶם שׁוֹם קֶשֶׁר לְה'.
אֵךְ הַיְהוּדִים מָסְרוּ אֶת נַפְשָׁם וּפְרָקוּ אֶת הַדְּלֶתוֹת כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטָרְכוּ לְכַתֵּב זֹאת, הַיּוֹנִים

נִצְלוּ זֹאת וְהָיוּ נִכְנָסִים לְבֵתֵי הַיְהוּדִים וְגוֹנְבִים אֶת רְכוּשָׁם.

וְה' עָשָׂה נִס וְנִכְנָסוּ לְבֵתֵים שֶׁל הַיְהוּדִים צְבִיִּים, אֵילִים וְעוֹפוֹת טְהוֹרִים וְהַיְהוּדִים הָיוּ
שׁוֹחֲטִים אוֹתָם וְאוֹכְלִים.

30 כְּשֶׁהַיּוֹנִים רָאוּ שֶׁלַּיְהוּדִים לֹא אֲכַפֵּת מִגְּזֵרָה זֹו, גָּזְרוּ גְזֵרָה שֶׁאֲסוּר לְטַבֵּל בַּמְקוֹה כְּדֵי
לְהִיּוֹת טְהוֹרִים וְהֵם סָגְרוּ לַיְהוּדִים אֶת כָּל הַמְקוֹאוֹת.

אף ה' עשה נס ולכל יהודי נפתח מעין מים בביתו.

אחר כך היוונים גזרו שכל פלה יהודיה שמתחנתת צריכה קודם להתחתן עם המושל-
ההגמון היווני, ולכן היהודים היו עושים חתנות בסתר בתוך הבתים.

35 אף היוונים ידעו שהבת של יוחנן כהן גדול צריכה להתחתן ועקבו אחריה כדי להגיע
לחתנתה, והם פראו לבית שבו התקיימה החתנה ורצו לקחת את הפלה להגמון היווני,
אמרו החשמונאים ליוונים שהפלה היא בת של הכהן גדול ומתאימה להתחתן רק עם
ההגמון הכי חשוב של היוונים, היהודים עשו את עצמם כאלו שהם שמחים שהפלה
הולכת להגמון ולוו אותה בשירים וכנורות לבית ההגמון היווני.

40 הפלה הגיעה להגמון והגישו לו גבינות משפחות וזין משבח, ההגמון נרדם מהזין
והפלה לקחה חרב והרגה אותו.

החשמונאים לקחו את כלי המלחמה שהיו של ההגמון והרגו עם זה חילים יונים רבים.
כשהיוונים ראו שהחשמונאים מנצחים אותם הם ברחו באוניות לזון ביחד עם בגריס
המשנה של המלך אנטיוכוס, ובגלל נס נצחון זה, נוהגים לאכול מאכלי גבינה בחנכה.

45 אף היוונים הצליחו להרוג את יהודה בנו של מתתיהו, ארבעת בני מתתיהו חזרו
לאביהם וספרו לו שיהודה נהרג.

אמר להם מתתיהו אני אבוא במקומו להלחם ביחד אתכם.

מתתיהו וארבעת בניו הצליחו להרוג הרבה מאד חילים יונים. כשבגריס הגיע
לאנטיוכוס הוא הציע לו להביא את כל החילים והפילים של כל המדינות הרבות של
50 אנטיוכוס כדי להלחם עם היהודים. בגריס חשב עכשו בודאי אנצח את היהודים.
בגריס סתם את הנחר שממנו המים היו מגיעים לתושבי ירושלים ופרץ את החומה
שמסביב לעיר.

חמשת בניו של מתתיהו הלכו להלחם עם הצבא של כל העמים והצליחו להרוג חילים
רבים.

55 כשהיהודים המתיוונים הרשעים ראו את הנס הגדול של חמשת החשמונאים שמנצחים
כמות עצומה של חילים גבורים וחזקים הם החליטו לחזור בתשובה ולהיות צדיקים
כמו החשמונאים.

כשהגיעו החילים היוונים הם רצו להרוג את החשמונאים ואת המתיוונים שחזרו
בתשובה והם ירו עליהם חצים, ה' עשה להם נס והחצים הסתובבו לכוון החילים והם
60 נהרגו.

כך במשך שנה נמשכו המלחמות בין החשמונאים ליוונים.

עבודה: מלחמות החשמונאים והיוונים

1. מי היה נקנור ומדוע הוא נשלח לירושלים?

2. מי היה יוחנן בן מתתיהו וכיצד הוא חשב לבטל את גזרות אנטיוכוס?

3. בשורה 11 כתוב: נקנור גער בו: "אתה מורד במלך אנטיוכוס!"

מדוע יוחנן נחשב היה מורד במלך אנטיוכוס?

- א. כיון שהוא הסתיר חרב, בה רצה להרוג את אנטיוכוס.
 ב. כיון שהוא לא הסכים לקיים את גזרות המלך אנטיוכוס.
 ג. כיון שהוא לא הסכים להקריב בהמה טמאה על גבי המזבח.

4. מי היה בגריס ומדוע הוא נשלח לירושלים?

5. מי היו המתיוונים ומה היו מעשיהם?

6. הביאו 2 דגמאות של מסירות נפש של היהודים עבור קיום תורה ומצוות.

א.

ב.

7. בשורה 19 כתוב: "אני מבקש שהחילים שלך יצאו כשאני אעשה זאת" –

א. למה הפונה במלה זאת? _____

ב. מדוע הוא בקש ממנו לעשות זאת? _____

8. השלימו בטבלה הבאה את גזרות היננים ואת הפתרון של היהודים להתמודד עם גזרות אלו.

הגזרה	הפתרון
אסור ללמד תורה	
היננים פרקו את הדילותות של הבתים שלהם.	
היננים היו נכנסים לבתי היהודים וגונבים את רכושם.	
היננים סגרו ליהודים את כל המקואות.	
היהודים היו עושים חתנות בסתר בתוך הבתים.	

9. בשורה 39 כתוב: "ולוו אותה בשירים ופנורות לבית ההגמון הינני" –

א. למה הפונה במלה אותה? _____

ב. מדוע הם לוו אותה לבית ההגמון הינני בשירים ופנורות? _____

10. בגריס חשב עכשו בודאי אנצח את היהודים – מדוע הוא חשב כך? _____